

Татарстан Республикасы
Премьер-министры урынбасары,
Бөтендөнъя татар конгрессының
Милли Шура рәисе
В.Г. Шәйхразыев

РАСЛЫЙМ:

№ _____ от 25.03. 2024 г.

**Татарстаннан читтә нәшер ителүче татар телле гәжитләр, эфирга чыгучы теле- һәм радиотапшырулар редакцияләре һәм журналистлары арасында II бөтенроссия “ХӘБӘР” конкурсы турында
НИГЕЗЛӘМӘ**

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әлеге Нигезләмә Россия регионнарында нәшер ителүче татар телле гәжитләр, эфирга чыгучы татар телле теле- һәм радиотапшырулар редакцияләре һәм журналистлары, шулай ук яшь корреспондентлары арасында II бөтенроссия “Хәбәр” конкурсын (алга таба – Конкурс) үткөрү тәртибен һәм шартларын билгели.

1.2. Конкурсның оештыручысы – Бөтендөнъя татар конгрессы Башкарма комитеты (алга таба – Оештыручы).

1.3. Конкурс 2024 елның 1 апреленнән 2024 елның 1 октябренә кадәр үткәрелә. Конкурска 2023 елның 1 октябреннән алып 2024 елның сентябрь аена кадәр басылган, эфирга чыккан эшләр кабул ителә.

1.4. Конкурсны үткөрү турындагы мәгълүмат Оештыручыларның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында (<https://tatar-congress.org/ru>) «Яңалыклар» бүлегендә урнаштырыла. Конкурс үткөрү турындагы мәгълүматта номинацияләр, конкурс эшләрен бәяләү критерийлары, конкурска гаризалар кабул ителә башлау һәм төгәлләнү сроклары, урыны күрсәтелә.

2. Конкурсның максатлары һәм бурычлары

2.1. Конкурсның максатлары:

Татарстаннан читтә нәшер ителүче татар телле гәжитләр, эфирга чыгучы татар телле теле- һәм радиотапшырулар редакцияләре һәм журналистлары, яшь корреспондентларының (алга таба – Катнашучы) татар телен һәм милли кыйммәтләренә пропагандалауга, татарлар тормышын һәм эшчәнлеген, шулай

ук Бөтендөнъя татар конгрессы башкарма комитеты эшчәнлеген яктыртуга багышланган аеруча әһәмиятле эшләрэн барлау һәм бүләкләү.

2.2. Конкурсның төп бурычлары:

Татар халкының телен, тарихи мирасын, традицияләрен һәм горөф-гадәтләрен пропагандалау, Россия регионнарындагы татар телле яшь корреспондентларны барлау;

Татар халкының танылган шәхесләренә игътибар арттыру; ижади багланышларны арттыру һәм ныгыту, журналистларның һөнәри, ижади үсешен һәм осталыгын арттыру өчен үзара тәҗрибә уртаклашу һәм фикер алмашу;

3. Конкурса гариза бирүчеләр һәм конкурста катнашучылар

3.1. Конкурста законнарда билгеләнгән тәртиптә теркәлгән Россия регионнарындагы гәжит һәм теле- һәм радиотапшырулар редакцияләре, редакцияләренң авторлары, авторлар коллективлары катнаша.

3.2. Конкурса гариза бирүчеләр – Конкурс турында нигезләмәненң 4.2. пункты нигезендә документлар тапшырган массакуләм мәгълүмат чаралары (законнарда билгеләнгән тәртиптә теркәлгән) редакцияләре, аерым авторлар, ижат коллективлары һәм төркемнәре (алга таба – гариза бирүчеләр).

3.3. Конкурста катнашучылар – тапшырылган эшләре Конкурста катнашырга рөхсәт ителгән ММЧ (законнарда билгеләнгән тәртиптә теркәлгән) редакцияләре, аерым авторлар, ижат коллективлары һәм төркемнәре (алга таба – катнашучылар).

3.4. Өченче затларның авторлык хокукларын үтәмәгән өчен жаваплылык эшләренә тәкъдим иткән катнашучыларга йөкләнә.

3.5. Гариза бирүчеләр конкурста катнашу өчен әлеге Нигезләмәненң 4 бүлегендә баян ителгән тәртиптә һәм шартларда документлар әзерләргә һәм тапшырырга тиеш.

3.6. Гариза бирүче Конкурсның бер номинациясендә катнашу өчен бер генә гариза бирә ала.

3.7. Конкурса гариза бирүче берничә номинация буенча документлар тапшыра ала, бу очракта конкурс комиссиясе тарафыннан карала торган документлар һәрбер номинация буенча аерым әзерләнергә тиеш.

4. Конкурсны үткәрү шартлары һәм тәртибе

4.1. Конкурса гаризалар 2024 елның 1 апреленнән кабул ителә башлый.

Конкурса гаризалар кабул итү 2024 елның 1 октябрдә төгәлләнә.

Конкурс йомгаклары турында мәгълүмат Бөтендөнья татар конгрессының рәсми сайтында 2024 елның октябрь-ноябрь айларында урнаштырылачак.

4.2. Конкурста катнашу өчен 2023 елның октябрдән 2024 елның сентябрдә кадәр татар телдә дөнья күргән конкурс эшләре (эшләр сериясе (2-10) кабул ителә.

4.3. Оештыручы түбәндәге документлар теркәлгән гариза кабул итә:

а) конкурс эшләре, 2 дән 10 га кадәр (алга таба – конкурс эше):

флешкартада телевизион эшләр (программалар, махсус репортажлар, видеосюжетлар циклы). Конкурс эшләренә эшнең исеме, авторлары һәм эфирга чыгу датасы күрсәтелгән эфир белешмәсе кушып бирелә. Әлеге белешмә редакция мөһере (булган очракта) һәм житәкче имзасы белән таныкланган булырга тиеш;

флешкартада радиоэшләр (программалар, махсус репортажлар, радиосюжетлар циклы). Конкурс эшләренә эшнең исеме, авторлары һәм эфирга чыгу датасы күрсәтелгән эфир белешмәсе кушып бирелә. Әлеге белешмә редакция мөһере (булган очракта) һәм житәкче имзасы белән таныкланган булырга тиеш;

басма массакуләм мәгълүмат чараларындагы мәкаләләр (язмалар сериясе, махсус чыгарылышлар), төп нөсхә яки күчермә нөсхә рәвешендә/сканер аша чыгарылган вариантта. Язмалар редакция мөһере (булган очракта) һәм житәкче имзасы таныкланган булырга тиеш;

б) Конкурста катнашу өчен әлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымтада күрсәтелгән рәвештә анкета (1 нче кушымта);

в) юридик зат буларак теркәлгән массакуләм мәгълүмат чарасы редакцияләре өчен:

юридик затны салым органында исәпкә кую турында таныклык (ИНН) (күчермәсе);

юридик зат житәкчесен вазыйфага билгеләп кую турында боерык (күчермәсе);

ММЧ теркәү турында таныклык күчермәсе, йә теркәлгән массакуләм мәгълүмат чаралары реестрыннан өзөмтә;

г) юридик зат булмаган массакуләм мәгълүмат чарасы редакцияләре өчен:

ММЧ теркәү турында таныклык күчермәсе, йә теркәлгән массакуләм мәгълүмат чаралары реестрыннан өземтә;

баш мөхәррирне вазыйфага билгеләп кую турында документ (күчермәсе)

д) авторлар, авторлар коллективлары өчен:

шәхесне таныклаучы документ (паспорт күчермәсе);

хезмәткәрнең редакция таныклығы күчермәсе, яки хезмәткәрнең редакциядә эшләвен, яки редакция белән хезмәттәшлек итүен раслаучы баш мөхәррир тарафыннан имзаланган белешмә;

әлеге Нигезләмәгә 2 нче кушымта нигезендә Персональ белешмәләрне эшкәртүгә, тапшыруга ризалык бирү;

Әлеге пунктның «б» – «д» пунктчаларында күрсәтелгән документлар кәгазь вариантта (оешма житәкчесенең имзасы белән тамгалана һәм оешма мөһере (булган очракта) сугыла) яисә сканердан чыгарып, PDF форматында электрон документ рәвешендә жиберелә.

4.4. Конкурса килгән эшләргә рецензия бирелми.

4.5. Гаризалар почта элементәсе аша жиберелгәндә, түбәндәге адрес буенча кабул ителә: 420060, Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, Ирек мәйданы, 1 нче йорт. Гаризалар китереп бирү рәвешендә тапшырылганда Татарстан Республикасы, Казан шәһәре, К.Маркс урамы, 38/5 йорты, 301 нче бүлмәгә китерелә.

4.6. Документларның Бөтендөнья татар конгрессы Башкарма комитетына килгән көне аларны тапшыру датасы дип санала.

4.7. Конкурста катнашуга рөхсәт бирмәү өчен нигез булып түбәндәгеләр тора:

гаризаның әлеге Нигезләмәнең 4.2., 4.3. пунктларында каралган таләпләргә туры килмәве яисә гаризага әлеге Нигезләмәнең 4.3. пунктында күрсәтелгән документларны теркәмәү;

гаризаны билгеләнгән срокны бозып тапшыру;

гаризаны мәгълүмат дәрәс укылмый торган яисә югалу куркынычы булган житешсезлекләре булган электрон саклагычта тапшыру.

4.8. Катнашучыга Конкурса кертелмәү турында хәбәр документларны алган мизгелдән алып 3 эш көне дәвамында Оештыручы житәкчесе (аның вазыйфаларын башкаручы) имзалаган һәм анкета-гаризада күрсәтелгән адреска жиберелгән заказлы рәсми хат белән хәбәр ителә.

4.9. Конкурса йомгак конкурс комиссиясе тарафыннан 2024 елның октябрь-ноябрь айларыннан да соңга калмыйча ясала.

Конкурста жиңүчеләрне бүләкләү турында Оештыручының рәсми сайтында өстәмә рәвештә хәбәр ителә.

4.10. Конкурсны оештыручылар эшләрне, шул исәптән бүләкләргә лаек булган эшләрне дә киләчәктә файдалануны күздә тотмый, шуңа бәйле рәвештә конкурста катнашучылар эшләрне киләчәктә ничек файдалануны мөстәкыйль хәл итә. Бу авторга ижади эштән үзе теләгәнчә файдаланырга, аерым алганда, килешү төзерлек зат яисә оешма табу мөмкинлеген бирә.

4.11. Конкурс шартлары буенча, тәкъдим ителгән эшләрне катнашучыларга/гариза бирүчеләргә кире кайтару, конкурста катнашучының/гариза бирүченең эшне кире кайтару турындагы таләбе буенча гына, мондый таләп алынган мизгелдән алып 20 (егерме) календарь көн дәвамында алар исәбеннән гамәлгә ашырыла.

4.12. Конкурста катнашуга бәйле чыгымнар (почта, командировка һ.б.) Гариза бирүче/Катнашучы тарафыннан мөстәкыйль түләнә.

5. Конкурсның номинацияләре

5.1. Конкурс түбәндәге номинацияләрдә үткәрелә:

«**Үрнәк гаилә**» (әлеге номинациягә Россиядә игълан ителгән Гаилә елы уңаеннан төбәкләрдәге үрнәк татар гаиләләренә багышланган материаллар кабул ителә);

«**Шәхес**» (әлеге номинациягә Бөтендөнья татар конгрессының Милли Шурасы тарафыннан игълан ителгән “Шәхесләр елы” уңаеннан төбәкләрдәге танылган татар шәхесләренә багышланган материаллар кабул ителә);

«**Яшь корреспондент**» (әлеге номинациягә 5-11 сыйныфларда укучы балаларның татар телендә басылган яки эфирга чыккан материаллар циклы кабул ителә);

6. Конкурс эшләрне бәяләү критерийлары

6.1. Конкурс эшләрне бәяләгәндә түбәндәге критерийлар кулланыла:

- конкурс эшләрненең Конкурс максатларына һәм бурычларына туры килүе (0-5 балл);

- тапшырылган эшләрнең актуаль, объектив һәм тикшерелгән, аналитик яктан тирән булуы (0-5 балл);

- тәрбияви һәм ижтимагый кыммәте, авторның гражданлык позициясе чагылуы (0-5 балл);

- эшненең югары һөнәри дәрәжәдә эшләнүе (адресат тарафыннан жиңел кабул ителү, тел-сурәтләү чаралары куллану, композиция-структура төзелешенен югары сыйфатлы дизайны һәм бизәлеше) (0-5 балл);

- тапшырылган эшләрнең матур әдәби телдә булуы (0-5 балл);

- концепциянең, сценарийның, теманың, теманы яктыртуның кабатланмаган булуы, шәхси ижат стиле булуы (0-5 балл)

7. Конкурс комиссиясен оештыру һәм аның эшчәнлек тәртибе

7.1. Конкурс комиссиясенен составы Конкурсны оештыручы тарафыннан раслана, 5 әгъзадан тора, аларга рәис, рәис урынбасары һәм әгъзалар керә.

7.2. Конкурс комиссиясе үз эшен түләүсез башкара.

7.3. Конкурс комиссиясенен эше утырышларда гамәлгә ашырыла. Утырышта комиссия әгъзаларының яртысыннан артыгы катнашса, утырыш тулы хокуклы дип таныла.

7.4. Конкурс эшенә рәис житәкчелек итә. Комиссия рәисе булмаганда, рәис вазыйфалары аның тарафыннан билгеләнгән урынбасарына йөкләнә.

7.5. Конкурс комиссиясе әгъзалары конкурска тапшырылган эшләрне әлеге Нигезләмәнең 6 пункттында күрсәтелгән Конкурс эшләрне бәяләү критерийлар нигезендә бәяли. Һәрбер критерий буенча балларның саны 5 баллы шкала (0 – 5 балл) буенча бәяләнә.

Һәрбер гариза буенча баллар саны, конкурс комиссиясе әгъзалары куйган бәядән чыгып, уртача баллны исәпләү юлы белән чыгарыла.

7.6. Бер номинациягә бер генә гариза тапшырылса, бер гариза да тапшырылмаса, тапшырылган гаризаларның берсе дә конкурс шартларына туры килмәсә, катнашкан эшләрнең берсе дә билгеләп үтәргә лаек дип танылмаса, Конкурс бу номинациядә үткәрелмәгән дип таныла һәм акчалар билгеләнгән башка жиңүчеләр арасында тигез итеп бүленә.

7.7. Һәрбер критерий буенча җыелган баллар суммасыннан чыгып, катнашучыларның рейтингы төзелә. Рейтингда 1 – 3 урын алган катнашучылар җиңүче дип игълан ителә. Баллар тигез булганда Конкурс комиссиясе әгъзалары карары нигезендә призлы урыннар ике яисә берничә җиңүчегә бирелергә мөмкин, бу очракта әлеге призлы урынга тәгаенлэнгән акчалар җиңүчеләр арасында тигез өлешләп бүленә.

7.8. Номинациядә премия яулаган конкурс эше берничә авторныкы, иҗат коллективыныкы, берничә массакүләм мәгълүмат чарасыныкы булса, акча эшне башкаруда катнашкан затларга, алар үзләре килешенгән күләмдә, Оештыручы тарафыннан бүлеп тапшырыла. Мондый килешү документлар белән бергә тапшырыла.

7.9. Конкурсны оештыручы оештыру-техник эшчәнлекне җайга салу, утырышны әзерләү һәм конкурс комиссиясе документациясен алып бару өчен җаваплы секретарь билгеләп куя.

7.10. Җаваплы секретарь конкурс комиссиясе составына керми һәм утырышларда тавыш бирү хокукыннан башка гына катнаша.

7.11. Конкурс комиссиясе утырышы уздырылган көннән алып биш эш көне эчендә Конкурс комиссиясе утырышы йомгаклары буенча беркетмә рәсмиләштерелә, аңа утырышта булган конкурс комиссиясе әгъзаларының имзасы салына, беркетмә конкурс комиссиясе рәисе яисә рәисе урынбасары тарафыннан раслана.

7.12. Конкурс йомгаклары беркетмәгә имза салынганнан соң өч календарь көн эчендә Оештыручының рәсми сайтларына урнаштырыла.

8. Финанслау

8.1. Конкурсны оештыруга һәм үткөрүгә бәйле чыгымнар Бөтендөнья татар конгрессы тарафыннан финанслана.

8.2. Гомуми приз фонды – 550 000 сум.

8.3. Конкурста җиңүчеләр чәчәкләр, дипломнар һәм акчалата премияләр белән түбәндәге тәртиптә бүлөкләнә:

№	Номинацияләр	Премияләр саны	Премия суммасы (мең сум)	Гомуми сумма (мең сум)
1.	«Үрнәк гаилә»	3	75	225,0

2.	«Шәхес»	3	75	225,0
3	«Яшь корреспондент»	2	50	100,0
Барлығы				550,0

8.4. Юридик затларга акчалата премияләр Конкурс йомгаклары турында беркетмәгә имза салган мизгелдән алып 20 көн дәвамында, жиңүчеләрне игълан иткәннән соң, Оештыручы житәкчелегенә язылган рәсми хатта күрсәтелгән исәп-хисап сетына күчерү юлы белән түләнә.

8.5. Физик затларга акчалата премияләр Конкурс йомгаклары турында беркетмәгә имза салган мизгелдән алып 20 көн дәвамында, жиңүчеләрне игълан иткәннән соң, Оештыручы житәкчелегенә язылган рәсми хатта күрсәтелгән исәп-хисап сетына күчерү юлы белән түләнә.

9. Аерым шартлар

9.1. Оештыручы түбәндәгеләргә хокуклы:

әлеге Нигезләмәдә һәм Россия Федерациясенең гамәлдәге законнарында билгеләнгән очрактан, шулай ук бәхәслә очрактан тыш, Конкурста катнашучылар белән язмача йә башка төрле элементләргә кермәскә; эшләргә тапшыру срогының беренче яртысында Россия Федерациясе законнары таләпләрен (РФ ГК 1058 ст.) үтәп, Конкурсны туктатырга яки әлеге Нигезләмәгә үзгәрешләр кертергә, бу хакта Оештыручыларның рәсми сайтында тиешле мәгълүмат урнаштырып, Катнашучыларга хәбәр итәргә.

9.2. Конкурс шартлары үзгәрү турында хәбәрнамә алганнан соң, Конкурста катнашучы эшләргә элек билгеләнгән шартларда кабул итүне яисә кертелгән үзгәрешләргә гамәлдә түгел дип тануны таләп итә алмый. Аның эшне Конкурсның яңа шартларына туры китереп үзгәртүе алга таба конкурста катнашырга мөмкинлек бирә.